

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PRAŠYMO NR. 1A-44/2020 GRAŽINIMO

2020 m. gegužės 13 d. Nr. KT92-A-S87/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjos [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-44/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėja prašo ištirti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 144 straipsnio 1, 2 dalių tiek, kiek, pasak pareiškėjos, jose nustatyta, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras turi teisę lyginamajam tyrimui iš įtariamojo paimti pavyzdžius, kurie egzistuoja priklausomai nuo įtariamojo valios, ir, įtariamajam atsisakius duoti tokius pavyzdžius lyginamajam tyrimui, prokuroras priima nutarimą, kuris įtariamajam privalomas, atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 2, 3 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Pareiškėja savo konstitucinių teisių ir laisvių pažeidimą sieja su ikiteisminio tyrimo metu priimtu Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 1-ojo skyriaus prokuroro 2019 m. spalio 25 d. nutarimu (toliau – prokuroro 2019 m. spalio 25 d. nutarimas), kuriuo nutarta paimti iš pareiškėjos lyginamuosius rašysenos pavyzdžius lyginamajam tyrimui. Pareiškėjos vertinimu, prokuroro 2019 m. spalio 25 d. nutarimu ji verčiama duoti parodymus prieš save. Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 1-ojo skyriaus vyriausiojo prokuroro 2019 m. lapkričio 5 d. nutarimu (toliau – vyriausiojo prokuroro 2019 m. lapkričio 5 d. nutarimas) pareiškėjos skundas dėl prokuroro 2019 m. spalio 25 d. nutarimo atmetas. Vilniaus miesto apylinkės teismas, išnagrinėjęs pareiškėjos skundą dėl vyriausiojo prokuroro 2019 m. lapkričio 5 d. nutarimo, 2019 m. lapkričio 21 d. nutartimi jį atmetė.

3. Pareiškėjos prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. vasario 24 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.

5. Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalyje nustatyta, kad asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitikimą Konstitucijai arba įstatymams, jeigu: 1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir 2) šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytais savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir 3) nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų tik tada, kai jis laikydamasis įstatyme nustatytos tvarkos pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytais savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, jam išnaudojus visas įstatymuose nustatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas (*inter alia* 2019 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. KT37-A-S26/2019, 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT63-A-S49/2019, 2020 m. kovo 10 d. sprendimas Nr. KT45-A-S41/2020). Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs ir tai, kad pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą asmuo laikomas pasinaudojusi visomis įstatymuose nustatytais savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis tik tada, kai ne tik išnaudotos visos įstatymuose numatytos teismo sprendimo apskundimo galimybės, bet ir yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, kuriuo nebuvo apgintos šio asmens konstitucinės teisės ar laisvės (2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT63-A-S49/2019).

6. Pažymėtina, kad iš pareiškėjos prašymo nematyti, kad dėl jos būtų pradėta nagrinėti baudžiamoji byla ir atitinkamai būtų priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas baudžiamojoje byloje, kurioje prokuroro nutarimo, galimai pažeidusio pareiškėjos konstitucines teises ir laisves, pagrindu surinkti duomenys, pripažinti pareiškėjos kaltę pagrindžiančiais įrodymais.

Vadinasi, nors dėl prokuroro 2019 m. spalio 25 d. nutarimo teisėtumo BPK nustatyta tvarka

yra priimta neskundžiama Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. lapkričio 21 d. nutartis, tačiau nėra priimta galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo, kuriame būtų remiamasi minėto prokuroro nutarimo pagrindu surinktais duomenimis, ir dėl to būtų pažeistos pareiškėjos konstitucinės teisės ar laisvės.

Taigi, priešingai, nei nurodo pareiškėja, dėl sprendimo, galimai pažeidusio pareiškėjos konstitucines teises ir laisves, nėra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, kaip tai suprantama pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio 2 dalies (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 punktą.

7. Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal BPK 20 straipsnio 2 dalį, ar byloje gauti duomenys laikytini įrodymais, kiekvienu atveju sprendžia teisėjas ar teismas, kurio žinioje yra byla.

8. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėja prieš kreipdamasi į Konstitucinį Teismą neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybės priemonių.

9. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnio 1 dalies (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 punktą prašymas grąžinamas pareiškėjui, jeigu Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje nurodytas asmuo neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybės priemonių, įskaitant teisę kreiptis į teismą, o pagal šio įstatymo 70 straipsnio 2 dalį prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas grąžinti pareiškėjai prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 28 straipsniu, 70 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Grąžinti pareiškėjai [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-44/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė
Gintaras Goda
Vytautas Greičius
Danutė Jočienė
Gediminas Mesonis
Vytautas Milius
Daiva Petrylaitė
Janina Stripeikienė
Dainius Žalimas